

องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
THE BODY OF KNOWLEDGE IN PSYCHOLOGY FOR SECONDARY SCHOOL
ADMINISTRATION

ปัญจมาภรณ์ พุทธพรพิสุทธิ์* รศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์*
Panchamaporn puttaponpisut* Prasert Intarak*
มหาวิทยาลัยศิลปากร*
Silpakorn University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 97 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 90 % กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบุคคล และครูแนะแนว รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 16องค์ความรู้ คือ 1) จิตวิทยาทั่วไป 2) จิตวิทยาแนะแนว 3) จิตวิทยาการให้คำปรึกษา 4) จิตวิทยาพุทธศาสนา 5) จิตวิทยาการทดลอง 6) จิตวิทยาการเรียนรู้ 7) จิตวิทยาการศึกษา 8) จิตวิทยาบุคลิกภาพ 9) จิตวิทยาคลินิก 10) จิตวิทยามวลชน 11) จิตวิทยาอาชีพ 12) จิตวิทยาชุมชน 13) จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร 14) จิตวิทยาพัฒนาการ 15) จิตวิทยาสังคม และ 16) ปรจิตวิทยา

2. ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่ามีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์

คำสำคัญ: องค์ความรู้ทางจิตวิทยา, การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.

Abstract

The purposes of this research were 1) to identify the body of knowledge in psychology for secondary school administration and 2) verify the body of knowledge in psychology for secondary school administration. The sample were 97 basic education schools, determined by Taro Yamane sample size table at the confidence level of 90%. The respondents were a school director, the deputy director of personnel and guidance teacher with a total of 291 respondents. The research instruments were the semi-structured interview, the questionnaire about the body of knowledge in psychology for secondary school administration and the confirmatory form. The statistics used

to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, confirmatory factor analysis, and content analysis.

The research findings revealed that:

1. The body of knowledge in psychology for secondary school administration were composed of 16 factors : 1) General psychology 2) Guidance psychology 3) Counseling psychology 4) Buddhism psychology 5) Experimental psychology 6) Learning psychology 7) Educational psychology 8) Personality psychology 9) Clinical psychology 10) Crowd psychology or Mob psychology 11) Abnormal psychology 12) Community psychology 13) Industrial and organization psychology 14) Development psychology 15) Social psychology and 16) Parapsychology.

2. The body of knowledge in psychology for secondary school administration were verified with accuracy, propriety, feasibility, and utility.

Keywords: body of knowledge in psychology, secondary school administration.

บทนำ

สถานศึกษาเป็นหน่วยขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่สำคัญโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแกนนำจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นผู้ที่มีภาระรับผิดชอบในการบริหารจัดการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

การบริหารงานของแต่ละองค์กรมีเป้าหมายคือความสำเร็จ โรงเรียนเป็นองค์กรทางสังคมหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่มนุษย์ ความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนจึงอยู่ที่ความสามารถในการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา ร่างกาย จิตใจและสังคม ทั้งนี้ เอเวอร์ราร์ดและมอริส (Everard and Moris) (1985 : 3-6) ได้เสนอว่าการบริหารโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องสามารถบริหารด้านต่าง ๆ ภายในองค์กรได้ เช่น บริหารคน บริหารความขัดแย้ง การพัฒนาบุคลากร การบริหารองค์การและการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ทั้งภายในโรงเรียนและสังคมภายนอก ระบบโรงเรียนจะมีความมั่นคงเมื่อผลิตสิ่งที่สังคมยอมรับและตรงความต้องการของสังคม วัตถุประสงค์ของโรงเรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม (culture) ประเพณี (ethos) ค่านิยม (value) สิ่งแวดล้อม (environment) นอกจากนี้ความสำเร็จของโรงเรียนยังมีความเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ความสำเร็จของโรงเรียนยังมีความเกี่ยวข้องกับบรรยากาศ (climate) กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ (informal group) และบรรทัดฐาน (norm) ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีการพัฒนาตลอดเวลาเพื่อความพร้อมในการเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงและเพื่อความอยู่รอดของโรงเรียน รวมถึงเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วย

ผู้บริหารมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียน เพราะการบริหารงานนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหาร ซึ่งลักษณะนี้การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) ทางสังคม ที่เป็นศาสตร์ทางการศึกษากลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและ

ทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็น ศิลป์ (Arts)

ดังนั้นการบริหารงานต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องนำแนวคิดทฤษฎีต่างๆทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อจะช่วยให้บุคลากรภายในโรงเรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจในการทำงาน และปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ โดยสามารถนำไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านนโยบายและการบริหารการศึกษาของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานสำคัญภาครัฐที่เกี่ยวข้อง การบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถนำจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาในสาขาต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจการกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

2) ด้านการปฏิบัติงานของครูและฝ่ายบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ สามารถที่จะนำเอาความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาเชิงบูรณาการ โดยนำตัวแปรในองค์ประกอบ ขององค์ความรู้จิตวิทยาของแต่ละสาขาที่บ่งชี้ถึงทิศทางการสำเร็จที่ต้องการ มาบูรณาการให้เกิดเทคนิคการ การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ตลอดจนผลงานวิจัยนี้ยังสามารถนำไปเป็น ข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาและเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่จะนำไปกำหนดนโยบาย ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตาม เป้าหมายการบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด

3) ด้านการศึกษาวิจัยและวิชาการ คือ การก่อให้เกิดองค์ความรู้ด้วยหลักสถิติที่ใช้ในระเบียบวิธีการวิจัยที่ ผู้อำนวย การ ร่องผู้ผู้ อำนวย การ และบุคลากรฝ่ายแนะแนว ได้นำมาใช้วิเคราะห์ตัวแปรบ่งชี้ถึงวิธีการสำหรับนำ จิตวิทยาในสาขาต่าง ๆ ไปใช้พัฒนาการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาเชิงบูรณาการเป็นไปตามเป้าหมายของ โรงเรียนต่อไป

ปัญหาของการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลการประชุมสัมมนาเรื่อง บทบาทขององค์คณะบุคคลในการส่งเสริมและพัฒนาจาก ปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานในโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน ควรมีจิตวิทยาในการบริหารงานต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจที่จะศึกษาองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา” เป็นการวิจัย ที่ใช้ระเบียบ วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 97 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 291 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนสอดคล้อง โดยใช้ เกณฑ์ของ Arbuckle

ขั้นที่ 4 การยืนยันพหุนาฏมองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยโดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ นักวิชาการ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2561 จำนวน จำนวน 2,361 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนงานบุคคล และครูแนะแนว ปีการศึกษา 2561 จำนวน 291 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 โรงเรียน และเลือกตัวอย่างโดยวิธีการโดยการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1. จำแนกโรงเรียนตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต

2. สุ่มโรงเรียนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 97 โรงเรียน

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนงานบุคคล และครูแนะแนว รวมทั้งสิ้น จำนวน 291 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 3 ประเภท ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดที่ผู้วิจัยต้องใช้การสัมภาษณ์ เชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) เกี่ยวกับองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าจัดอันดับ 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert's five rating scale)

3. แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมีลักษณะข้อคำถามปลายปิด และข้อคำถามปลายเปิด ที่ได้รับตรวจสอบเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) พิจารณา 4 ด้าน คือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 16 องค์ความรู้ 106 ตัวแปร แต่ละองค์ความรู้ ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้ คือ 1) จิตวิทยาทั่วไป จำนวน 12 ตัวแปร 2) จิตวิทยาแนะแนว จำนวน 6 ตัวแปร 3) จิตวิทยาการให้คำปรึกษาจำนวน 5 ตัวแปร 4) จิตวิทยาพุทธศาสนา จำนวน 4 ตัวแปร 5) จิตวิทยาการทดลอง จำนวน 4 ตัวแปร 6) จิตวิทยาการเรียนรู้ จำนวน 6 ตัวแปร 7) จิตวิทยาการศึกษา จำนวน 9 ตัวแปร 8) จิตวิทยาบุคลิกภาพ จำนวน 5 ตัวแปร 9) จิตวิทยาคลินิก จำนวน 4 ตัวแปร 10) จิตวิทยามวลชน จำนวน 7 ตัวแปร 11) จิตวิทยาอาชีพ จำนวน 4 ตัวแปร 12) จิตวิทยาชุมชน จำนวน 5 ตัวแปร 13) จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร จำนวน 11 ตัวแปร 14) จิตวิทยาพัฒนาการ จำนวน 8 ตัวแปร 15) จิตวิทยาสังคม จำนวน 11 ตัวแปร และ 16) ปรจิตวิทยา จำนวน 5 ตัวแปร

2. ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ

2.1 ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 16 องค์ความรู้ 106 ตัวแปรที่สังเกตได้ มีความถูกต้อง

2.2 ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 16 องค์ความรู้ 106 ตัวแปรที่สังเกตได้มีความเหมาะสม

2.3 ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 16 องค์ความรู้ 106 ตัวแปรที่สังเกตได้ เป็นไปได้

2.4 ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 16 องค์ความรู้ 106 ตัวแปรที่สังเกตได้ มีประโยชน์

การอภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ เพื่อความชัดเจนและการนำผลการวิจัยไป ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 คือ องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 16 องค์ความรู้ เป็นพหุองค์ความรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และองค์ความรู้ที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ โดยเฉพาะองค์ความรู้ทางจิตวิทยาหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้การบริหารงาน การบริหารคน และการบริหารตน ได้อย่างเหมาะสม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และจัดการกับทุกเรื่องได้อย่างราบรื่นเรียบร้อย เมื่อการบริหาร

โรงเรียนเป็นไปด้วยดี ก็ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความสำเร็จของการบริหารงานโรงเรียน จึงเกิดจากหลายองค์ประกอบ และหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญคือจิตวิทยาในสาขาต่าง ๆ ที่ต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำทิพย์ งามสุทธา (2554) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัย เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น งานวิจัยของธนัชพร โมรารักษ์ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาองค์การที่มีอิทธิพลต่อการนำไปสู่องค์การแห่งความเป็นเลิศ พบว่า (1) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และการรับรู้การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้องค์การแห่งความเป็นเลิศของพนักงานในโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู (2) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และการรับรู้การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแต่ละองค์ความรู้ทางจิตวิทยาสามารถอภิปรายผล ตามลำดับ ได้ดังนี้

1.1 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology) เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังแนวคิดของ บรูม (Bloom) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

1.2 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาแนะแนว (Guidance Psychology) เกี่ยวกับลักษณะ การแนะแนว ต่างๆ มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะผู้นำที่เป็นการแนะนำมีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน

1.3 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาการให้คำปรึกษา (Counseling Psychology) เกี่ยวกับการบริการให้คำปรึกษา ธรรมชาติของการให้คำปรึกษา และกระบวนการให้คำปรึกษาที่มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังแนวคิดของ อเล็กซานเดอร์ (Alexander, M.F.) (2003) อธิบายว่า กระบวนการให้คำปรึกษาประกอบด้วย ขั้นตอนการสร้างสัมพันธภาพ ผู้ให้คำปรึกษาต้องทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความอบอุ่น สบายใจ และไว้วางใจ

1.4 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาพุทธศาสนา (Buddhism Psychology) เกี่ยวกับจิตสำนึกของมนุษย์ มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมนตรี อินตา (2552) ศึกษาวิจัยการแนะแนวชีวิตผ่านนัยเปรียบของ พระพุทธเจ้าในนิทานชาดก พบว่า ทรงให้การแนะแนวแก่บุคคลทุกคนชั้นวรรณะ ให้บุคคลได้ตัดสินใจด้วยตนเอง และยอมรับตนเองตามความเป็นจริง ทรงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เห็นคุณค่าและเชื่อว่าบุคคลมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองไปถึงขีดสูงสุดได้ โดย ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล (2552) ศึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ: แนวทางเพื่อการเยียวยา และพัฒนาจิตใจมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า จิตวิทยาแนวพุทธ มีประสิทธิภาพในการเยียวยาสภาพจิตใจด้านลบและการพัฒนาสภาพจิตใจด้านบวก

1.5 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาการทดลอง (Experimental Psychology) เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้มีนัยสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กูดวินและคอสมเฮอร์ (Goodwin, W.L. and Herbert L.K.) (1975) ว่าการเรียนรู้มีนัยสำคัญ เป็นการเรียนจากประสบการณ์ของตนเองโดยตรง ประสบการณ์ตรง เป็นเพียงทางหนึ่งของการเรียนรู้มีนัยสำคัญ คนเราสามารถเรียนรู้มีนัยสำคัญ จากคำบอกของผู้อื่น เช่นพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครูอาจารย์และที่ปรากฏในสื่อการศึกษาและสื่อมวลชนต่างๆ มีนัยสำคัญเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ จำนวนมากเรียนรู้จากคำบอกของผู้อื่น เนื่องจากมีนัยสำคัญที่บอกมานั้นอาจเป็นสิ่งที่ไม่จริง หรือผู้ฟังอาจจับใจความคำบอกได้ไม่ตรงกับที่ผู้บอกต้องการจึงอาจโอกาสถูกเข้าใจผิดบ้าง

1.6 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาการเรียนรู้ (Learning Psychology) เกี่ยวกับการเสริมแรงมุ่งให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ และใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติ กิจลือเกียรติ (2555) ทำการศึกษาเชิงทดลองกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่าง

เรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้ โดยใช้ผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิภาวดี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (1) การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ (2) การดำเนินงานตามกระบวนการเรียนรู้ และ (3) การประเมินประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้

1.7 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology) เกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นครูที่ดี ความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางจริยธรรมมีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซัลลิวัน (Sullivan) (1997) ทำการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของครู ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยจูงใจภายในของครูมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นอย่างมาก

1.8 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาบุคลิกภาพ (Personality Psychology) เกี่ยวกับการวัดบุคลิกภาพมีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กล้าหาญ ณ น่าน (2558) ได้ศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะบุคลิกภาพ และความพึงพอใจต่อการปรับตัวในการทำงานของผู้เข้าสู่ตลาดบัณฑิตใหม่ ผลพบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะบุคลิกภาพ และความพึงพอใจในงาน มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านการปรับตัวในการทำงานของบัณฑิตใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปัจจัยทั้งหมดสามารถทำนายการปรับตัวในการทำงาน ร้อยละ 39 ดังแนวคิดของ เฮรี่ และแดเนียล (Hjelle and Daniel) (1992) ได้อธิบายถึงลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคล ประกอบด้วย 1) ลักษณะทางร่างกายและอารมณ์ 2) เชื้อชาติ ปัญญาและความสามารถอื่น ๆ 3) ค่านิยมและความสนใจ 4) ทักษะ ทักษะสังคม 5) แรงจูงใจ 6) ลักษณะการแสดงออก และ 7) แนวโน้มของความผิดปกติทางจิต

1.9 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาคลินิก (Clinical Psychology) เกี่ยวกับการตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ David Wechsler ได้ระบุว่า กระบวนการปฏิบัติทางจิตวิทยาคลินิกประกอบด้วย 1) วางแผนและตัดสินใจเลือกเครื่องมือตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิกให้เหมาะสม ตามวัยและลักษณะอาการหรือปัญหาของผู้รับบริการโดยการวิเคราะห์ ศึกษาจากทะเบียนประวัติและใบปรึกษาโรค 2) เตรียมเครื่องมือตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิกพร้อมอุปกรณ์และสถานที่สำหรับการทดสอบ 3) สร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการ 4) ทดสอบด้วยเครื่องมือตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก 5) สัมภาษณ์ผู้รับบริการเพิ่มเติมเพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการวิเคราะห์ผลการตรวจวินิจฉัย 6) วิเคราะห์และแปลผลแบบทดสอบทางจิตวิทยาคลินิก 7) ประชุมปรึกษาวิเคราะห์ผลการตรวจวินิจฉัยกับนักจิตวิทยาคลินิกในหรือนอกหน่วยงาน 8) เขียนรายงานผลการตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก 9) รายงานผลการตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก แนวทางการช่วยเหลือและการบำบัดทางจิตวิทยาแก่ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง และ 10) เสนอผลการตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก ประกอบการวินิจฉัยทางจิตเวชและวางแผน

1.10 องค์ความรู้ทางจิตวิทยามวลชน (Crowd Psychology or Mob Psychology) เกี่ยวกับทฤษฎีความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์ มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิวัฒน์ สมาน (2554) พบว่า ข้าราชการและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับที่แตกต่างกัน โดยข้าราชการมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าประชาชน แต่ก็ยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

1.11 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาผิดปกติ (Abnormal Psychology) เกี่ยวกับความผิดปกติของพฤติกรรมมีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมอร์ฟี (Murphy) (2010) อธิบายว่า ความผิดปกติทางของพฤติกรรมเกิดจากความผิดปกติทางบุคลิกภาพแบบระวาง การวางแผนจากความสัมพันธ์ทางสังคม ความอดัดอย่างรุนแรงในปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความผิดปกติแบบวิตกกังวลหรือกลัว ความผิดปกติทางบุคลิกภาพแบบย่ำคิดย่ำทำ และความผิดปกติทางพฤติกรรมอื่น ๆ

1.12 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาชุมชน (Community Psychology) เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพ มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บริบูรณ์ ศรีมาชัย (2557) แบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในกิจกรรมชุมชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชนได้รับอิทธิพลโดยตรงมากที่สุดจากทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมชุมชน และการได้รับการยอมรับทางสังคมได้รับอิทธิพลโดยตรงมากที่สุดจากการมีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชน

1.13 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร (Industrial and organization Psychology) เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน พฤติกรรมการทำงานและใช้หลักการพัฒนาบุคลากร มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอวยชัย จาตุรพันธ์ (2554) ได้วิจัยการใช้อำนาจของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา ภาพรวมและรายคู่ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.14 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาพัฒนาการ (Development Psychology) เกี่ยวกับการปรับตัว มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีัญญา อธิตะ (2553) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า สาเหตุทางสังคมด้านเพื่อนนักเรียน ส่งผลให้เกิดความเคยชินต่อพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น

1.15 องค์ความรู้ทางจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) เกี่ยวกับการสร้างให้เกิดการคล้อยตามกัน การเรียนรู้ทางสังคม รวมทั้งปัจจัยอื่นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อธิระพร อูวรรณโณ (2560) ศึกษาจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) เป็นสาขาหนึ่งของจิตวิทยาที่ใช้วิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ ความคิด และความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง ผู้อื่นหรือกลุ่มคน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางจิตวิทยาและแนวทางสังคมวิทยา การหนุนจากสังคม (social facilitation) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่บุคคลทำงานชนิดเดียวกันพร้อมกันพร้อมกับคนอื่นหรือทำงานต่อหน้าคนอื่น หากงานนั้นเป็นงานง่ายหรืองานที่บุคคลถนัดอยู่แล้ว บุคคลผู้นั้นจะทำงานนั้นได้เร็วกว่าและแม่นยำกว่าเมื่อทำขณะอยู่คนเดียว สรุปว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นการทำให้สิ่งต่างๆ เปลี่ยนไปจากที่เป็นอยู่เดิมโดยอาศัยปัจจัยสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจ ทัศนคติ/ความเชื่อของคนในสังคม การเคลื่อนไหวทางสังคม กระบวนการทางวัฒนธรรม และการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ

1.16 องค์ความรู้ทางจิตวิทยา (Parapsychology) เกี่ยวกับการยอมรับความรู้ที่ผ่านประสบการณ์ มีส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิพัฒน์ สุยะ (2543) กล่าวว่า แนวคิดของการยอมรับความรู้ที่ผ่านประสบการณ์ (Experience) เกิดขึ้นได้โดยอาศัยสัมผัสหรือประสาทสัมผัส โดยอาศัยความคิดที่ว่าความรู้ทั้งหมดมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ประสาทสัมผัสจะออกมาในรูปประโยคแบบสังเคราะห์

2. ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 16 องค์ความรู้ 106 ตัวแปรที่สังเกตได้ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์ ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ผลการยืนยันองค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการนำองค์ความรู้ทางจิตวิทยา ไปใช้เพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

1.ช่วยให้เกิดการวางแผนปฏิบัติตนไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยต้องเลือกวิธีการให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมนั้น

2.การนำองค์ความรู้ทางจิตวิทยาหรือหลักจิตวิทยาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มาประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์ในการวางแผนและปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ให้เป็นไปตามขอบข่ายการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อมุ่งหวังไปสู่การสร้างวัฒนธรรมการพัฒนาการบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเพื่อขับเคลื่อนงานการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กล้าหาญ ณ น่าน. อิทธิพลของคุณลักษณะบุคลิกภาพ และความพึงพอใจที่ ต่อการปรับตัวในการทำงานของ ผู้เข้าสู่ตลาดบัณฑิตใหม่. วารสารวิทยาการจัดการ. ปีที่ 31 ฉบับที่ 1: 39-67, 2558.
- ชูศักดิ์ เจนประโคน. เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.
- ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล. จิตวิทยาแนวพุทธ: แนวทางเพื่อการเยียวยา และพัฒนาจิตใจมนุษย์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ปีที่ 29 ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2552, 2552.
- พิพัฒน์ สุขะ. ธรรมชาติของมนุษย์: ความยุติธรรมปะทะอำนาจ - มิเชล ฟูกูเกต์กับนอม ชอมสกีสนทนา. วารสารอักษรศาสตร์
- พนม ลิมอารีย์. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2548.
- พระมนตรี อินตา. การแนะแนวชีวิตผ่านนัยเปรียบเทียบของพระพุทธเจ้าในนิทานชาดก. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- น้ำทิพย์ งามสุทธา. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัยเพื่อสร้างเสริมจิต สาธารณะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, 2554.
- บริบูรณ์ ศรีมาชัย. แบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุใน กิจกรรมชุมชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วารสารสมาคมนักวิจัย. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1, 2557.
- ธีระพร อูวรรณโณ. Social psychology: จิตวิทยาสังคม. สารานุกรมจิตวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2560.
- ธนชพร โมรวงษ์. ปัจจัยทางจิตวิทยาองค์การที่มีอิทธิพลต่อการนำไปสู่องค์การ แห่งความเป็นเลิศ: กรณีศึกษาโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ. หลักสูตรวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555.

- สันติ กิจลือเกียรติ. การศึกษาเชิงทดลองกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิภาวดี จังหวัดปทุมธานี. ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต, 2555.
- ศรัญญา อิจิตะ. การศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- อภิวัฒน์ สมาน. การดำเนินนโยบายของรัฐภายใต้การบังคับใช้กฎอัยการศึกในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 2554.
- อวยชัย จาตุรพันธ์. การใช้อำนาจของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- Alexander,M.F. ICN Framework of Competencies for the Generalist Nurse : Report of the Development Process and Consultation. Geneva : Switzerland, 2003.
- K.B. Everard and Geoffery Morris. (1985). **Effective School Management**. London: Harper and row Publishers, 3-6
- Daniel Desta, Desalegn Chalchisa and Girma Lemma. **School-based continuous Teacher Professional Development in Addis Ababa: An Investigation of Practices, Opportunities and Challenges**. Journal of International Cooperation in Education, Vol.15 No.3, 2013.
- Goodwin, W.L. and Herbert L.K. **An Introduction to Educational Psychology**. New York: Harper & Row, Publishers.: 213, 1975.
- Gustavo, Wilehes-Chaux. **The meaning is Participation : Community Participation :Proceeding**. Columbia : Habinet, 1992.
- Henderson, P., & Gysbers, N.C. **Leading & managing your school guidance program staff**. Alexandria, VA: American Counseling Association, 1998.
- Hjelle, Larry A. and Daniel Ziegler J. **Personality Theories: Basic Assumption Research and Application**. Auckland : MacGraw-Hill, 1992.
- Maslow, Abraham. **Motivation and Personality**. New York : Harper and Row Publishers, 1970.
- Murphy, N. & McVey, D. **Treating Personality Disorder Creating Robust Services for People with Complex Mental Health Needs**. London: Routledge, 2010.
- Sullivan .E. J., & Phillip J. D. **Effective Leadership and Management in Nursing**. New Jersey: Prentice Hall, 1997.
- Ubben, G. C & Hughes, L. W. **The principal: Creative Leadership for Effective Schools**. Boston: Allyn and Bacon, 1987.